

פרוטוקול מס. 54

מישיבת ועדת העבודה

יום ב', י"ח בחמוז, תשל"ד - 8 ביולי, 1974, שעה 10.00

נ כ ה ו

חברי הוועדה: היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו

מ. גז

ל. דיציאן

ה. זיידל

מאיר כהן

א. מויאל

ד. לוי

ח. שמעוני

מוזמן: מר י. פלד - משרד השיכון

מזכיר הוועדה: י. שומרון

רשמה: א. דגני

סדר-היום:
מסקנות ועדת העבודה בנושא:
הפעלת היחידה לשיכון זוגות צעירים,
הצעה לסדר-היום של חבר-הכנס נוף
שהועברה לוועדת העבודה.

1141.

(נתקן ביום 15.7.74)

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

מאיר כהן:

אני מבקש הערה לסדר. בעקבות עליית מחירי הדלק בחודשים ינואר-פברואר השנה, הבטיח האוצר לשלם לנכים מענק של 90 לירות כפיצוי על ההעלאה. הבטחה זו ניתנה לפני כמה חודשים. פנו אלי כמה נכים שפנו בענין תשלום המענק למוסד לביטוח לאומי, אשר הפנה אותם למשרד האוצר, ואילו האוצר הפנה אותם למוסד לביטוח לאומי. ועדת העבודה מטפלת בחוקי הנכים. אני חושב שהנכים אינם צריכים להישחק בין המשרדים השונים. מדוע הענין לא הוסדר לאחר שניתנה הבטחה כזו?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הנושא הזה איננו בטיפולה של ועדת העבודה.

היתה הפגנה של נכים ליד בנין הכנסת. חברי-הכנסת גרוסמן ואמוראי, שגם הגיש שאילתה בענין לשר האוצר, ואנכי קיבלנו משלחת שלהם. בדיונים עם אנשי משרד האוצר גיבשנו סיכומים, שהיו צריכים להתבצע. (מ. כהן: הם אינם מתבצעים.) אני מצטערת על כך. הענין לא נדון במסגרת ועדת העבודה.

מאיר כהן: על דעת מי היו הסיכומים?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אותם שלושה חברי-כנסת שנפגשו עם המפגינים

ישבו עם אנשי האוצר. מוכם שתהיה ועדה שתביא הצעות, והוועדה אמנם עשתה כן. המוסד לביטוח לאומי צריך רק לשלם את המענק. היתה התנגדות לכך, אבל כפינו עליו את המשימה הזו בטענה שהאוצר יעביר את הכספים למוסד והוא ישלם אותם לנכים, שהרי ממילא המוסד מהחיל להפעיל את חוק ביטוח נכות. הבאנו את המסקנות בפני הנציגות של הנכים. אני משתוממת לשמוע שהענין איננו מבוצע. אני מוכנה לברר את הנקודה הזו עם אנשי האוצר.

מסקנות ועדת העבודה בנושא: הפעלת היחידה לשיכון לזוגות צעירים (הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת נוף שהועברה לוועדת העבודה)

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בישיבה זו נסיים את הדיון בנושא של

ההצעה לסדר-היום שהועברה אלינו: הפעלת היחידה לשיכון לזוגות צעירים. לקראת הישיבה הכין מזכיר הוועדה הצעת טיוטה למסקנות של הוועדה. נעבור על כך במשותף, נעיר את ההערות, נתקן את הטעון תיקון, אולי גם נעדכן את הנתונים. כך נגבש מסקנות שנוכל להניח על שולחן הכנסת.

כפרק של ההקדמה צריך גם לציין מתי הועלתה ההצעה לסדר-היום במליאת הכנסת.

(מזכיר הוועדה קורא את הנוסח של המסקנות)

ל. דיציאן: בפיסקה השלישית מדובר על 55 אלף זוגות

צעירים שנרשמו לתכניות של משרד השיכון. 32,500 מהם נמצאו זכאים לעזרה בהשגת שיכון. במשך שלוש השנים הופעלה בניה עבור הזוגות הצעירים בהיקף של 22 אלף יחידות דיור. בנוסף לכך הועמדו לרשות הזוגות הצעירים 7,500 הלוואות להשתכנות שלא במסגרת הדיון המכונן, וכן הועמדו לרשות הזוגות הצעירים עוד 2,500 דירות מתפנות בשכירות.

בהקשר זה אין לדבר על 11 אלף דירות שנבנו לזוגות צעירים שלא הוכרה זכאותם. יש להפריד בין שני הסעיפים האלה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מסכימה שנאמר כי בסך-הכל ניתנו 32,000 פתרונות ל-32,500 זוגות צעירים

שהיו זכאים לסיוע בדיור.

מ. י. פלד:

צריך לנסח את שני הסעיפים מחדש ולומר:
מתוך 55 אלף זוגות שנרשמו לתכניות של משרד השיכון קיבלו זכאות לעזרה להשגת שיכון 32,500 זוגות. במסך שלוש השנים הופעלה בניה עבור הזוגות הצעירים בהיקף של 22 אלף יחידות דיור לאותם הזוגות הזכאים לסיוע מטעם משרד השיכון. בנוסף על בניה זו הועמדו לרשות הזוגות הצעירים 7,500 הלוואות להשתכנות שלא במסגרת הדיור המכוון, וכן הועמדו לרשות הזוגות עוד 2,500 דירות מתכנות בשכירות.

נוסף על כך נבנו בשוק החפשי עוד 11 אלף דירות לזוגות צעירים, במסגרת תכניות בניה באסיסי חפשי, לפיה כל זוג צעיר העונה על נתון מסוים יכול לרכוש דירה ללא הרשמה וללא ציוד.

הושגו פתרונות מסוגים שונים במתן שיכון, הלוואות ודיור בשכירות לכ-43 אלף זוגות צעירים, מתוך 55 אלף זוגות שנרשמו.

באמור בדרך 2 של המסקנות יש להכניס את התיקונים הבאים: התקרה הועלתה עקב התייקרות במסך ל-110 אלף לירות באזור החוף, ול-120 אלף לירות בירושלים.

בפסקה הבאה יש לציין שעל-פי חוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה) נקבע כי ההלוואות לזוגות צעירים חיילים משוחררים תועלה ב-20%.

לנוסף של מסקנה מס. 1 רצוני להעיר שהציפיות לא התעוררו כתוצאה מהיעדר הסברה נכונה מצד משרד השיכון. מצד משרד השיכון היתה הסברה נכונה, אלא שהציפיות באו בגלל סיבות אחרות, בין היתר בגלל הסברה לא נכונה של אלה שקבעו את החוק.

ל. דיציאן: שר העבודה הודיע במפורש שהמשרד לא יוכל לענות על הציפיות האלה.

הינ'ר ש. ארבל-אלמוזלינו: לא היתה הסברה נכונה על סעיפי החוק ועל הזכויות שהוא מעניק.

מאיר כהן: לאור עליית המחירים, הסיוע איננו עוזר לאנשים שאין להם אמצעים. אנשים קיבלו לפני המלחמה הלוואה של 40 אלף לירות, ואחרי המלחמה - הלוואה של 50 אלף לירות, למרות שהפרשים במחירים היו עצומים.

מ. י. פלד: זה לא קשור לענין ההסברה.

הינ'ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אפשר לומר: היעדר הסברה מספקת על הזכויות שמקנה החוק לחיילים המשוחררים.

ל. דיציאן: צריך להוסיף כי לשכות משרד השיכון עומדות פתוחות כל ימות השבוע, ובימים מסוימים גם בשעות אחר-הצהריים.

מ. י. פלד: בסעיף 3 של המסקנות צריך לומר כי באזורי הפיתוח ניתנות הלוואות לרכישת דירות עד לסכום של 95% מעלות הדירה.

ח. שמעוני: בהקשר לעזרה המירבית שניתנת באזורי פיתוח צריך לכלול סעיף האומר, שהאוצר יחד עם משרד השיכון יקבעו כללים שיאפשרו להפנות לאזורי פיתוח אוכלוסיה שתחזק אותם. לדעתי דו-אליה וקוץ בה. הפונים לעזרה הם אלה שאין להם אמצעים. וכך מגיעה לאזורי פיתוח האוכלוסיה החלשה.

ח. שמעוני:

עם כל הכבוד למגמה זו, היא איננה מחזקת את
אזורי הפיתוח. זהו פיזור אוכלוסיה שלילי ולא חיובי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שנשאיר בינתיים את סעיף 3 פתוח
ונעבור קודם על שאר הסעיפים. אם לא נבוא
על סיפוקנו בנקודה זו, אולי נוסיף סעיף מתאים במקום אחר.

מר י. פלד: לסעיף 4 של המסקנות: - אם היו 32,500
זכאים שלהם ניתנו 32 אלף פתרונות, הרי
הנוסח המוצע איננו תואם את המצב.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הבעיה היא משך הבניה. הבעיה נעוצה במישור
אחר ולא בהיקף האמצעים.

מר י. פלד: אני מציע למחוק את שלוש השורות הראשונות
של סעיף 4.

ח. שמעוני: אחרי שלוש השורות הראשונות של סעיף 4
אני מציע לוסר:

הוועדה קובעת כי שיטת הניקוד הקיימת בה
ניתן ניקוד גבוה להיעדר הכנסה או הכנסה מועטה - נוצלה בעיקר על-ידי
סטודנטים אשר לזמן מה הכנסתם נמוכה אולם לכל הדעות כושר השתכרותם
בעתיד יהיה גבוה יחסית. עובדה זו גרמה כי אחוז הסטודנטים שקיבלו זכויות
לדירור היה גבוה בהרבה מיחסם באוכלוסיה.

בשים לב למיעוט הדירות המוצעות לציבור,
ממליצה הוועדה לקבוע שיטת ניקוד אשר תמנע עיוותים סוציאליים ותעניק
זכויות לפי כללים צודקים יותר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לא הייתי מזכירה את הסטודנטים דווקא.
מוטב לומר: ציבור מסוים.

ח. שמעוני: אם לא תהיה הסכמה להצעתי, אנקש לרשום
הסתייגות.

ל. דיציאן: הציבור של הסטודנטים מונה 50 אלף צעירים,
שחלק מהם נשואים. אם אתה בא לקבוע שהם
קיבלו ניקוד מופרז, עליך קודם להוכיח שמספר הנשואים בין הסטודנטים
הוא מעל ומעבר למספר הכללי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: עוד נתייחס לנקודה זו. אינני מציעה לכתוב
סטודנטים במפורש. הערנו זאת למשרד השיכון
ואנשיו הבטיחו לבחון את הנקודה הזו.

ח. שמעוני: בחוק הנכות הוזכרו הסטודנטים והביאו בחשבון
כי בעת הלימודים אין להם כושר השתכרות.
מדוע כאן לא יביאו בחשבון את כושר ההשתכרות שלהם בעתיד. לו היו דירות
לכל דכפין - ניהא; אבל כאשר מספר הדירות הוא מוגבל, אין להעדיף סטודנטים
רק מפני שבחקופת הלימודים הם אינם משתכרים על-פני אלה שאמצעיהם מוגבלים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: סעיף 5 דן בשיטת הניקוד. אנו מבקשים
ששיטת הניקוד תיבדק מחדש.

מאיר כהן: זוהי בעיה רצינית. מענקים אלה מהווים
סיוע שהאוכלוסיה הנזקקת ביותר איננה נהנית
ממנו. זוג צעיר שאין לו אמצעים לא יקבל את המענק. את הנקודה הזו
צריך לחזק כדי לתת סיוע נוסף לזוגות שאין להם כלל אמצעים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה למחוק את השורות הראשונות של סעיף 4, ובסוף הסעיף לומר: הוועדה ממליצה בפני משרד השיכון לחפש דרכים למתן סיוע נוסף לזוגות צעירים מעוטי יכולת כדי לאפשר להם להגיע לדיור.

מאיר כהן: בסעיף 5 אני מבקש להוסיף את המלים: זירוז ההליכים לקבלת משכנתא--

מר י. פלד: אפשר לומר: -- מחוך מגמה להקל על הזוגות הצעירים ולזרז את קבלת המשכנתאות.

בחלק השני של סעיף 5 אני מציע לומר: הוועדה קובעת כי הנוהג של אי-פרסום הקריטריונים, שהיה קיים בעבר, לא היה מוצדק וגרם לסיבוכים מיותרים.

אשר לסעיף 6 - זהו מפעל של עיריית תל-אביב שאיננו נוגע לממשלה, ולכן אין לו מקום כאן.

ל. דיציאן: לא הובאו הוכחות על מכירה. מר זורע הביא דוגמה של מקרה אחד.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שנמחק את סעיף 6.

מאיר כהן: היו מקרים שאנשים קיבלו זכאות כפולה.

מר י. פלד: אפשר לקבל שמות?

מאיר כהן: במקרה אחד היתה חקירה והעניין בוטל.

ל. דיציאן: אני מציע לנקוט נוסח אחר שיבטא את דעת הוועדה שיש לנקוט באמצעים כדי למנוע קבלת דיור כפול, מכירת דירות וניצול הזכאות לעשיית רווחים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפשר לומר שהוועדה רואה בחומרה תופעות של ניצול לרעה של סיוע כפול. (ד. לוי: נוכח השיטה שגרמה לכך.) זה לא עניין של שיטה.

ועדת העבודה רואה בחומרה רבה את התופעות של ניצול לרעה על-ידי זוגות צעירים שקיבלו סיוע והיא תובעת ממשרד השיכון לנקוט באמצעים כדי למנוע תופעות שליליות כאלה בעתיד. (ה. זיידל: לקבוע הסדרים שימנעו תופעות כאלה.)

(ד. לוי: תיאום בין הרשויות המטפלות בדיור) ועדת העבודה תובעת ממשרד השיכון לנקוט באמצעים ולקבוע הסדרים שימנעו תופעות כאלה בעתיד. הוועדה רואה בחומרה את התופעות האלה הבאות לשלול דיור מזוגות צעירים אחרים.

ה. זיידל: אפשר להוסיף שזה בא על-חשבון זכאותם של זוגות צעירים אחרים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הוועדה תובעת לנקוט באמצעים כדי שתופעות כאלה לא יישנו.

מר י. פלד: לסעיף 7 - מדוע משרד השיכון לא השכיל למצוא חשוכות לבעיית בניית דיור בהשכרה לזוגות צעירים? הסברנו שהבעיה של בניה להשכרה היא, ששום משקיע איננו מוכן לבנות להשכרה בתנאי האשראי הקיימים היום.

מאיר כהן: חבר-הכנסת עופר הוא היום שר השיכון. בשנת 1971 הוא דרש בכנסת, שמשרד השיכון יבנה 3000-4000 דירות להשכרה לזוגות צעירים. הוועדה צריכה לבקש משר השיכון היום שיממש את דרישתו של חבר-הכנסת עופר משנת 1971. על משרד השיכון לבנות דירות להשכרה, כפי שזה נהוג בצרפת או באנגליה. תכניות בניה להשכרה על-ידי גופים ממשלתיים ועירוניים זהו הפתרון למיעוטי יכולת.

- מר י. פלד: משרד השיכון נתן 2500 פחרונות של דירות להשכרה.
- מאיר כהן: לדעתי על מר עופר בהיותו שר השיכון לבצע את מה שהוא דרש בשעתו ממשרד השיכון.
- מר י. פלד: חברת שיכון עובדים לא הצליחה לבצע זאת.
- ה. זיידל: לדעתי עלינו לנקוט נוסח חיובי ולומר שהוועדה תובעת ממשרד השיכון לגשת לבניה של דירות להשכרה. מנכ"ל המשרד אמר שיש תכניות כאלה. אנו תובעים את ביצוען.
- היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נאמר שמשרד השיכון לא השכיל לקדם את התכניות לבניה להשכרה לזוגות צעירים. כן נאמר שהוועדה תובעת ממשרד השיכון לבדוק את הנתונים והאפשרויות להרחבת התכניות של בניית דירות בהשכרה לזוגות צעירים, במיוחד למעוטי יכולת.
- מאיר כהן: אני מתכוון לבניה על-ידי משרד השיכון, שלא יטענו לעומתנו: אין משקיעים. אינני רוצה לשחרר את משרד השיכון מאחריות זו.
- היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הבעיה של בניית דירות להשכרה על-ידי משרד השיכון בלבד היא מורכבת. לכך דרושים אמצעים רבים. היום זוג צעיר מעדיף דירה ברכישה ולא בשכירות.
- ל. דיציאן: יש דירות בשכירות שיש עליהן אופציה לרכישה.
- מר י. פלד: בניה להשכרה אלה דירות בשכירות קבועה ומתמדת. כאשר יש אופציה לרכישה, זו לא בניה להשכרה.
- היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני חוזרת לנקודה שהעלה חבר-הכנסת שמעוני. בסעיף 5 אני מציעה להוסיף: הוועדה תובעת ממשרד השיכון לבדוק את הקריטריונים ברוח ההערות שנשמעו בוועדת העבודה - ולא נבוא לפרט. בתוך זה כלול ענין הסטודנטים, גם ענין החקופה שלא צריך לקצר אותה. מנכ"ל המשרד אמר שהוא יביא בחשבון את הנקודות האלה. אני מציעה לנקוט נוסח כללי: בהתאם להערות שנשמעו בוועדה, במגמה להרחיב את חוג הזכאים ולמנוע עיוותים סוציאליים במתן הסיוע.
- ח. שמעוני: כאן המקום להוסיף גם את ההערה בענין פיזור האוכלוסייה.
- היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: סעיף 12 דן בנושא של פיזור האוכלוסייה.
- מאיר כהן: בנושא של מדיניות הקצאת קרקע - המינהל מפקיע אדמות לבניית וילות. בירושלים הופקעה בשנת 1970 אדמה שהועברה למינהל, ועליה הוקמו וילות לתושבי חוץ בסכום של 90 אלף דולר. זהו שטח ליד ארמון הנציב. בחיפה הופקעה אדמה ברמת-הדר, היא הועברה לחברת "הימנותא" ועליה בונים דירות יקרות. אני תובע שכל האדמות שהופקעו יימסרו ליעודן - לבניית שיכונים לזוגות צעירים. ביזרעאליה בחיפה הופקעה אדמה שהמינהל מסר אותה לחברת "ישראלום". אותה חברה בשיתוף שיכון-עובדים מקימים שם וילות לתושבי חוץ. אותה אדמה הופקעה למטרת בניה של דירות לזוגות צעירים. לדעתי צריך לתת לכך ביטוי במסקנות.
- היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הזמנו את מנהל מינהל מקרקעי ישראל לישיבת הוועדה. הוא הופיע בפנינו, מסר סקירה. חברי הוועדה הציגו לו שאלות והוא השיב עליהן. הוא שכנע אותנו בדבריו. איש מבין חברי הוועדה לא העלה את הסוגיות שהעלית עכשיו, לא דנו עליהן.

מאיר כהן: העליתי את הנקודות האלה בדיון על משרד השיכון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שלא ניכנס לסוגיה זו.

מאיר כהן: אינני יכול לקבל את הנוסח כאילו אין רזרבה קרקעית, לאחר שהרזרבות הללו הופקעו ויועדו למטרות אחרות. משקלה של הקרקע הוא היום 40% במחיר הדירה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: ההצעה לסדר-היום בנושא זה הועברה לוועדת הכלכלה, שם יתקיים הדיון בהשתתפות אנשי מינהל מקרקעי ישראל. לא נוכל במסגרת זו להתייחס לנקודות אלה.

ד. לוי: אפשר לבקש הבהרות על מה שהושמע כאן.

מאיר כהן: חלק מהדברים נתגלה לאחר שמר זורע היה בוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הוא היה בוועדה ביום ו' שעבר. הנושא עבר לוועדת הכלכלה.

מאיר כהן: במצב זה איך אני יכול לסמוך ידי על מדיניות המינהל?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אי-אפשר לדון בנושא מסוים במקביל בשתי ועדות. הזמנו את מנהל המינהל לדיון בסוגיה מסוימת. הוא הביא בפנינו את כל הנתונים. השתכנענו מדבריו, איש לא חלק עליהם.

א. לין: אני מכיר את הנושא שהעלה חבר-הכנסת כהן. אמנם הנושא הועבר לוועדת הכלכלה, אבל אלה הם דברים קשים מאד. אינני מציע שנקבע כי המינהל תורם את התרומה היחידה להוזלת מחירי הבניה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: איננו דנים על עיסקאות של המינהל. אנו מייחדים את הדיון לנושא של הקצאת קרקע לבניה לזוגות צעירים. מר זורע הביא דוגמאות המראות מהי העלות של הקרקע במחיר הדירה באזורי הפיתוח ובמרכז הארץ. קרקע שמקצה המינהל למטרה זו יש בה כדי להוזיל את מחירי הדירות.

ל. דיציאן: אני מציע למחוק את הפיסקה האחרונה של סעיף 8.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מוכנה להוציא את הפיסקה בענין הרזרבה הקרקעית של המינהל. אבל הנקודה השניה היא הקובעת. מר זורע הוכיח לנו כי המינהל, בהקצותו קרקע לבניה לזוגות צעירים, תורם להוזלת הבניה. נוציא את המלה "היחידה" ונאמר שהמינהל תורם את תרומתו להוזלת מחיר הבניה. יש לכך השלכה על מחירי הדירות לזוגות צעירים.

א. מויאל: היות ובנושא השיכון פועלים כמה גורמים ולא רק המינהל, לא יהיה זה הוגן כלפי גורמים אחרים שהוועדה תקבע זאת כעובדה. מוטב לשים את הדברים בפי מנהל המינהל ולומר: כן ציין מנהל המינהל בדבריו, שלפי המצב הקיים - המינהל תורם את תרומתו להוזלת מחירי בניית הדירות.

מאיר כהן: הופקעה קרקע למטרת בניה לזוגות צעירים והיא נמסרה ליעד אחר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפשר לקבל את הנוסח שהציע חבר-הכנסת מויאל.

לסעיף 9 - מנהל המינהל הציע שהסובסידיה לדיור לא תינתן לדירה אלא לזוג הצעיר כדי למנוע החופעות של העברה מיד אחת לשניה.

ה. זיידל:
האם הוועדה מקבלת את ההצעה הזו של מנהל המינהל? מכירת קרקעות המינהל במחירי השוק - זוהי הצעה עקרונית, היא לא טכנית, היא במידה מסוימת רעיונית. זוהי הצעה לקחת קרקע של הלאום ולמכור אותה בשוק החפשי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הוועדה ממליצה לבחון את הצעתו של מנהל המינהל, שהוא השמיע אותה בוועדה.

ה. זיידל:
אני מתנגד עקרונית להצעה. היום זה נוגע לשיכון לזוגות צעירים, ומחר יחילו זאת על יעדים אחרים. לא יתכן שהוועדה תרשום לפנייה את ההצעה. אני רוצה להתווכח על כך במסגרת גוף פרלמנטרי, אם זוהי גישה ממלכתית בריאה או לא למכור קרקע של הלאום במחירי השוק.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הוא דיבר על ההתחשבות בין המינהל לבין משרד השיכון. משרד השיכון ישלם למינהל את המחיר המלא עבור הקרקע, לפי הצעתו, ומשרד השיכון יפצה את המשתכן. המטרה היא לא להקל על המשתכן להעביר את הדירה מיד ליד, אפילו בלי העברה בטאבו. הוא הציע לשקול את דרכי הסיוע למשתכן.

א. ליין:
מן הראוי לקיים דיון במליאת הכנסת על המדיניות הקרקעית של המינהל. אני יודע שזוג צעיר, גם אם הם בניים למשפחה מהמעמד הבינוני, איננו יכול להגיע לשיכון. יש זוגות שאינם נישאים כי אין להם דירה. יש למצוא פתרון לבעיה במסגרת המדיניות הקרקעית של קרקע הלאום. אני מביין שנצטרך לומר לבני גוש דן: אתם רוצים דירות מוזלות, תלכו לאזורי פיתוח, שם יש למדינה רזרבה קרקעית.

ל. דיציאן:
נמסר לנו שבמקום כמו כרמיאל החישוב הוא שמינית מערך הקרקע, ובמרכז הארץ - שליש מערך הקרקע.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
מחירי הקרקע הם שונים בכל חלקי הארץ והם נקבעים לפי טבלאות.

א. ליין:
נניח שאנו רוצים לקבוע עמדה עקרונית, שכל קרקע של המדינה הנמסרת לשיכון של זוגות צעירים תהיה בבחינת אני רוצה להביא זאת לדיון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אתה יכול להגיש הצעה לסדר-היום בנושא של המדיניות הקרקעית, לא בהקשר לדיון שלנו.

מר י. פלד:
האמת היא שזוג צעיר ההולך לכרמיאל מקבל דירה במחיר אחר מאשר זה המקבל דירה בחיפה, וגם תנאי ההשתכנות שלו הם אחרים. זהו הכלל, ואני יכול להוכיח זאת במספרים. אם רוצים לדון על המדיניות הקרקעית יש לדון עליה לא רק בהקשר של שיכון לזוגות צעירים, אלא גם בהקשר לשיכון למשפחות ברוכות ילדים וכדומה. על סדר-היום הצעה בענין אי-סדרים ביחידה מסוימת המטפלת בשיכון לזוגות צעירים בתל-אביב.

אני רוצה להציע נוסח לסעיף 9: הוועדה שמעה את הצעתו של מנהל מינהל מקרקעי ישראל האומרת כי על-מנת למנוע ניצול לרעה בהעברת זכויות לאלה שהקלות אלה לא יועדו להם - תשונה השיטה. לפי הצעת מנהל המינהל יש להנהיג החכרת קרקעות המינהל לפי מחירי השוק ולאפשר מתן הקלות לזכאי בדרך של הלוואה עומדת בעת רכישת הדירה, או בכל דרך אחרת שתפתור את הבעיה.

א. מויאל:
אני מציע את הנוסח הבא: הוועדה שמעה את חוות-דעתו של מנהל המינהל האומרת שעל-מנת שמתן הקלות ברכישת קרקעות לשיכון לא ינוצלו לרעה - תימכר הקרקע לצרכי

א. מויאל:

שיכון במחיר כלכלי, לעומת זאת תינתן הלוואה עומדת לזוג הצעיר לשנים מספר וזאת בהתחשב במצבו הסוציאלי של הזוג. הוועדה ממליצה כי הצעה זו עם הוריאציות שהושמעו בוועדה ייבדקו על-ידי הגורמים המוסמכים.

ה. זיידל:

אני מבקש שיירשם בפרוטוקול שאני מתנגד להצעה זו של מר זורע התנגדות עקרונית. אני סבור שכל מחשבה להעריך את מחירי הקרקע של המינהל לפי המחירים של הקרקעות בשוק החפשי היא הצעה העומדת בסתירה לגישה ממלכתית לעתיד. אמצא את הדרך להביע את הסתייגותי מהצעה זו. יש לי דרכים להביע את התנגדותי להצעה זו.

א. מויאל:

בוועדה הושמעו דעות שונות הבאות לתקן את הצעתו של מנהל המינהל וכן הצעות מנוגדות, ובסיכום ממליצה הוועדה שהענין ייבדק מבלי שהיא קובעת עמדתה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אפשר לומר שהוועדה לא דנה בהצעה ולא קבעה עמדתה בנושא זה, אבל היא ממליצה בפני משרד השיכון לבדוק את ההצעה יחד עם מנהל המינהל.

ל. דיציאן:

אני מציע שנציין בצער שרוב השיכונים הציבוריים טרם נרשמו במשרד ספרי האחוזת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מציעה שמר פלד יקרא את הנוסח שהוא מציע יחד עם התוספת שהצעת.

מר י. פלד:

הוועדה שמעה את הצעתו של מנהל מינהל מקרקעי ישראל. היא לא קיימה עליה דיון ולא קבעה לגבי עמדה. ההצעה אומרת כי על-מנת למנוע ניצול לרעה בהעברת זכויות של סיוע מוקל לרכישת דירה לאלה שהקלות אלה לא יועדו להם - תשונה השיטה. לפי הצעתו של מנהל מינהל מקרקעי ישראל יש להנהיג החכרת קרקעות המינהל במחירי השוק ולאפשר לזכאי הקלות בדרך של מתן הלוואה עומדת בעת רכישת הדירה, או בכל דרך אחרת שתפתור את הבעיה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה לומר בסוף כי הוועדה לא קבעה עמדה לגבי ההצעה והיא פונה למוסדות המוסמכים ומבקשת מהם לדון בסוגיה זו.

אני מציעה למחוק את האמור בסעיפים .

10 ו-11.

ח. שמעוני:

מנהל המינהל דיבר על הבעיה של שיכון אינטגרטיבי. הוא אמר כי ביסוד המדיניות של בניית שיכונים צריך להיות הכלל של ערבוב אוכלוסין משכבות שונות. כדי להגיע ליעד של פיזור אוכלוסין וחיזוק אזורי פיתוח, יש להשתמש באפשרות של מתן עזרה מירבית כדי למשוך את האוכלוסיה לאזורי הפיתוח.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: דובר גם על אפשרות של הקצאת קרקע לבניה עצמית.

מר י. פלד:

אני מציע כי בהמשך לאמור בסעיף 12 ייאמר כי באזורי הפיתוח ניתן סיוע עד כדי 95%

מעלות הדירה.

ד. לוי:

קודם-כל צריך להקל על מצוקת הדיור של תושבי המקום. משרד השיכון בונה דירות בתנאים מיוחדים כדי למשוך לאזורי פיתוח זוגות צעירים וגם אנשים הדרושים למקום, בו בזמן שזוגות צעירים בני המקום אינם נהנים מאותם תנאים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בסעיף 12 אפשר לומר: -- כדי להבטיח דיור הולם ונאות לזוגות צעירים מבני המקום וגם למשוך זוגות צעירים וחיילים משוחררים ממרכז הארץ.

ח. שמעוני: אני מציע: הוועדה ממליצה כי בחכנית הבינוי של משרד השיכון יקפידו על עירוב אוכלוסיה משכבות חברתיות שונות ויימנעו מיצירת שיכונני עוני לחד ושכונות רווחה לחד.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה לנקוט נוסח חיובי ולומר שיקפידו על עירוב אוכלוסיה כדי לאפשר אינטגרציה חברתית של שכבות אוכלוסיה שונות.

ה. זיידל: אני מציע סעיף אחרון האומר, כי משרד השיכון מתבקש לדווח תוך חצי שנה על ביצוע המסקנות.

ל. דיציאן: אני מבקש לקבל לעיון את הנוסח המתוקן של המסקנות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנו ננסח את המסקנות ברוח ההערות שנשמעו בוועדה. הסעיף האחרון ידון על מדיניות פיזור האוכלוסיה, ואחר-כך יבוא הסעיף על הדיווח.

א. מויאל: יש שתי שיטות של דיווח: האחת - דו"ח אשר משקף את הדעות שהושמעו בוועדה; והשניה - דו"ח הכולל את הסיכומים. הדו"ח שלפנינו נוקט בדרך ביניים. הוא איננו מבטא את הדעות של חברי הוועדה, אבל גם איננו דו"ח מסכם. אם אנו רוצים להסתפק במסקנות בלי להביע דעות של חברי הוועדה, אל נביא בדו"ח דעות של אלה שהופיעו בפנינו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: כאשר אנו באים לסכם דיון ולהניח מסקנות, אנו מביאים קודם-כל את הרקע ואת הדברים ששמענו מהגורמים המוסמכים. על המסקנות אנו מקיימים בינינו דיון, ופה שופיע כאן מבטא את דעת הוועדה.

א. מויאל: יש עובדות, ולאור העובדות מסיקים מסקנות. אם מביעים דעות, צריך להביע את הדעות הבאנו כאן את הדעה של מנהל המינהל ולא שלכולם ולא רק של צד אחד. את הדעה של חברי הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אמרנו שהוועדה לא קבעה עמדה. טוב שהצעה כזו נזרקה לחלל העולם, כי ראוי לתת עליה את הדעת. איננו מביאים כאן את כל ההצעות. הצעות שהן בבחינת שטר שוברו בצדו - יש להביא. זה לא דו"ח, אלה הן מסקנות של הוועדה.

ה. זיידל: אני מציע להעביר למשרד השיכון את הפרוטוקול שבו מופיעות הדעות של חברי הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הוספנו שהקריטריונים ייבדקו ברוח הדעות שהושמעו בוועדה.

ה. זיידל:
 אתמול בתחילת הישיבה העלתה היושב-
 ראש נושא דחוף וחשוב - היחס להורים
 השכולים ולאמנות המלחמה. היום הופיעה בעתונות ידיעה על מריקות
 שהצטברה בקרב הורים שכולים ואלמנות, על עיכוב בתשלומים. אם הנושא
 שייך לוועדה, אני מבקש להחיש את הדיון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 אמנם ראיתי את העניין כדחוף ביותר.
 התקשרתי עם מר פינק מאגף השיקום.
 אנו נתקשר עם לשכת שר הבטחון, כי זוהי הפרוצידורה. התכוונתי להעמיד
 את הנושא לדיון ביום א' הקרוב. יתכן גם שנוכל לדון על כך ביום ה'
 השבוע.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.15)